

Tulevaisuudessa (työ)elämässä – koulutuksen ja ohjauksen haasteita

Leena Penttinen
Yliopistonlehtori, KT
Ohjauksen koulutus- ja tutkimusyksikkö
Opettajankoulutuslaitos
Jyväskylän yliopisto
leena.penttinen@jyu.fi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Tulevaisuuden työelämänäkymiä

- Työelämän epävarmuuksien lisääntyminen: katkonaiset työurat, ammattien ja osaamisen muutokset
- Poliittiset vaateet työurien pidentämisestä & opintoaikojen lyhentämisestä
- Koulutusvalintojen uudistukset
- Nuorisotyöttömyys kasvussa (2/2015 25,5 %, 2/2014 22,9 %)
- Epävarmuuden kaksitahoisuus: ulkoisen vs. sisäisen epävarmuuden lisääntyminen (Barnett 2004)

Yksilöllisyys vs. yksinäisyys

- Nykyaika korostaa yksilöllisyyttä (ja kilpailua!)
- Uuden sukupolven työntekijä kehittää omaa osaamistaan eikä sitoudu organisaatioon (Joensuu 2005)
- Aatteet ja ideologiat eivät puhuttele nuoria (Nuorisobarometri 2013)
- Yksinäisyys: joka viides lapsi tai nuori kokee yksinäisyyttä (Junttila 2010)
- n. 40 % ei koe kuuluvansa mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään (Opiskelijoiden terveystutkimus 2010)

Yhteisöllisyyden haaste

- Yksilöllisyys rakentuu suhteessa muihin ihmisiin: haasteena oman elämän mielekkyys osana muuttuvia sosiaalisia tilanteita/ryhmiä/yhteisöjä
- Tämän ajan suurimpia haasteita yksilöiden kiinnittyminen ja suhde erilaisiin yhteisöihin: miten nuoria tuetaan löytämään oma paikkansa elämäntulon ja työelämän yhteisöissä?

Vertaisryhmä ohjauksen voimavarana

- Kokemuksellinen vertaisuus voimavaraistaa:
”muutkin kokevat samalla tavoin” -> elämänkulun kysymysten ”normalisoituminen”
- Vertaistuen mahdollisuudet:
  - ammatilliset tukiverkostot **institutionaalisia** kohtaamisia elämänkulussa
  - vertaisryhmä yhteisöllinen elämänmittainen tuen lähde
- Vertaistuki **EI** synny itsestään: ryhmä ei automaattisesti mahdollista vertaistukea
- Ryhmä voi toimia myös syrjäyttävänä mekanismina -> pedagoginen haaste
(Penttinen ym. 2011)

Ryhmäohjauksen lähtökohtia

- Vertaisryhmien hyödyntäminen ohjauksessa **tavoitteellista** pedagogiikkaa:
  1. Ohjauksen tavoitteet instituution sekä yksilön näkökulmasta:
    - Opintojen ja urasuunnittelun ohjaus, psyko-sosiaalinen tuki
  2. Ryhmän toimintaa ja yksilön osallisuutta edistävät prosessit:
    - Joukkoon kuulumisen tunne,
    - hyväksytyksi tulemisen tunne ja
    - tunne, että voin vaikuttaa, mitä minulle tapahtuu
- Ei toista ilman toista!

(Borgen ym. 1998)

Ryhmäohjauksen ja vertaistuen pedagogiset mahdollisuudet

- Ryhmäohjauksen **pedagogisia avaintoimintoja**:
  - Kokemusten jakaminen
    - Tiedon, osaamisen, ajatusten, tunteiden, asenteiden jakaminen
  - Kuunteleminen
    - ”Useimmat eivät kuuntele ymmärtääkseen vaan he kuuntelevat vastatakseen”
  - Palautteen antaminen
    - Kannustaminen, tukeminen, arviointi, kommentointi, kysyminen: ”rakentava palaute”
  - Palautteen vastaanottaminen
    - ”osaan, olen hyvä, minussa on vahvuuksia”: palautteen sisäistäminen ja hyödyntäminen

Tulevaisuudessa (työ)elämässä

- Yhteisölliset työskentelytavat vahvistavat yksilön toimintakykyisyyttä sekä vastavuoroista arvostamista ja kunnioitusta
- Auttamisen voimaannuttava vaikutus: nuorille annettava mahdollisuus tukea toisiaan ja voimavaraistua itse toisten auttamisesta
- Vertaisryhmäpedagogiikka ja –ohjaus: yhteisöllisiä kasvu- ja oppimisympäristöihin yhteisöllisyyttä tulevaisuuden hyvinvoiville osaajille hyvinvoivissa työyhteisöissä

